Laboratórium a vágóhídon

Az idén ünnepeljük a magyar élelmiszeripari kutatások intézményes kibontakozásának 25. évfordulóját. Nem kell hangsúlyozni, hogy ezek a kutatások mindannyiunkat közvetlenül érintenek — mint az élelmiszeripar fogyasztóit —, a magyar élelmiszer-gazdaság pedig éppen a kutatási eredmények segítségével fejlődött jelentősen az elmúlt évtizedekben.

Szegeden is vannak hagyományai az élelmiszeripari kutatómunkának. Az ötvenesztendős Gabonatermesztési Kutató Intézet csak közvetett kapcsolatban van az élelmiszeriparral, sikerei mégis számottevően esnek latba, sokat jelentenek a búzatermesztés, malomipar, sütőipar, vagy a takarmánytermesztés, állattenyésztés, húsipar szempontjából. A fogyasztók érdekeit szolgálja a megyei Élelmiszerellenőrző és Vegyvizsgáló Intézet, ahol a laboratóriumi munka mellett nagy szerepük van az érzékszervi vizsgálatoknak is. A Csongrád megyei Állategészségügyi Állomás is részese az élelmiszeripari kutatótevékenységnek, hiszen ellenőrzi az állati eredető termékeket.

A Szegedi Élelmiszeripari Főiskola felsőfokú képzettséget nyújt a kutatásban — valamint a termelés irányításában — részt vevő szakembereknek. Felkészíti hallgatóit a gyakorlati életre, ugyanakkor a tudományos munkára is.

A szegedi vágóhíd területén több mint húsz éve működik a Húsipari Állatorvosi Ellenőrző Szolgálat kirendeltsége. A mikrobiológiai, szövettani vizsgálatok már tulajdonképpen a felszabadulás előtt kezdődtek — a vágóhíd igazgatója is állatorvos volt. A háború alatt tönkrementek a preparátumok, maga a laboratórium is, ami mai szemmel nézve primitívnek tűnik, mégis nagy jelentőségű volt abban az időben. A felszabadulás után az akkori Földművelésügyi Minisztérium rendelete alapján Miskolcot, Győrt, Pécset és Szegedet — amely városok egyben a legnagyobb húsüzemi centrumok voltak, a legnagyobb vágóhidakkal rendelkeztek — felszerelték bakteriológiai laboratóriumokkal.

A műszereket a minisztérium adta, szakképzett emberek is Budapestről jöttek, a központi laboratóriumokból. Így került Szegedre dr. Makó Imre, a HÁESZ kirendeltségvezetője is. Egyetlen helyiségben dolgoztak, mindössze öten, szegényes felszereléssel, nem volt könnyű a dolguk.

FELADATOK

— Népegészségügyi, állategészségügyi és népgazdasági feladataink vannak. Célunk mindenekelőtt a fogyasztók egészségének védelme, ezt szolgálja egész tevékenységünk. A húsvizsgálaton kívül végzünk kiegészítő laboratóriumi vizsgálatokat, higiéniás állapotot felderítő mikrobiológiai vizsgálatokat és a húskészítményeket minősítjük — halljuk a tájékoztatót.

A húsvizsgálatok azért szükségesek, mert a kórbonctan alapján — azaz a vágás során nem mindig lehet teljes biztonsággal eldönteni, nincs-e valamiféle fertőzés a húsban. Mintákat vesznek minden egyes levágott állatból, alaposan megvizsgálják a laboratóriumban, a vonatkozó rendeletek alapján. Ugyanezek a rendeletek szabályozzák a húsfelhasználás módját is, csak azt bocsátják közfogyasztásra, ami minden feltételnek megfelel.

A húskészítmények minősítő vizsgálatakor megállapítják, hogy a hasznos (ízt, színt, aromát adó) baktériumokon kívül van-e meg nem engedett mikroorganizmus a termékekben. Nemcsak a készáru jut el a laboratóriumba, hanem a félkész hentesáru is, hiszen gyártásközi ellenőrzést is végeznek.

LÉPCSŐFOKOK

Az elmúlt két évtized alatt nagy léptekben fejlődött a kirendeltség. Kezdetben a laboratóriumhoz tartozott Csongrád, Bács-Kiskun és Békés megyék területe. A hetvenes években viszont csak Csongrád megye, és elsősorban Szeged.

— Összesen huszonketten vagyunk, hat állatorvossal, egy élelmiszeripari üzemmérnökkel, állatorvosi szaksegédekkel, laboránsokkal dolgozunk. Előnyös az, hogy működési területünk leszűkült Csongrád megyére. Ez vizsgálataink minőségének javulásán is lemérhető. Fejlődtek a vizsgálati módszerek, korszerűsödött a műszerparkunk.

Alátámasztásul néhány adat: 1960-ban 3 ezer mikrobiológiai vizsgálatot végeztek el egész évben, ez évháromnegyed részében pedig már 6200 körül tartanak. Bekapcsolódott a hűtőház, és a szalámigyár is sok munkát ad a laboratóriumnak.

TUDOMÁNYOS MUNKA

A fő feladat az egészségvédelem, a megelőzés. Nem kutatóintézetben vagyunk, nagyon is gyakorlati alapokon nyugszik a tevékenység. Mégis folytatnak a munkatársak tudományos kutató munkát is, különböző célfeladatokat oldanak meg tudós igénnyel, ennek megfelelő eredményekkel. Ezzel saját szakmai tudásuk gyarapodását segítik elő, ugyanakkor így kapcsolódnak a magyar élelmiszeripari kutatás egészéhez, a tudomány egy-egy építőkövét rakva a negyedszázada lerakott alapokra.

Bálint Ibolya

Mit tesznek a munkásokért?

Eljuttatni a könyvet mindenkihez!

A Művelt Nép Könyvterjesztő Vállalat szegedi *Tömörkény könyvesbolt*jában a meglehetősen szűk raktárhelyiségben lányok, asszonyok csomagolják a könyvek sokaságát. Naponta húszonöt, 30—40 kilós csomagot készítenek, ezek kerülnek majd a munkahelyi bizományosok, üzemi könyvterjesztők polcaira, asztalára. Az MSZMP KB közművelődési határozata a könyvterejesztés munkásaira is újabb feladatokat ró.

— *Mit tesznek Szegeden a munkásművelődés fokozásáért a könyvterjesztők?*

— A közművelődési határozat végrehajtása — vélekedik *Müller* László, a Tömörkény könyvesbolt igazgatója —, bármilyen részeredmény elérése szinte elképzelhetetlen könyvek nélkül, a sok-sok ezer példányban kinyomtatott, és az emberekhez eljuttatott gondolatok, ismeretek nélkül. A határozat fényében még inkább erőteljes és határozott kontúrokkal rajzolódik ki, hogy a könyvterjesztés nem egyszerűen kereskedelmi tevékenység, hanem kulturális misszió, ízlésnevelés, a marxista—leninista világnézet népszerűsítése és a tudatformálás fontos eszköze is. Ezek a feladatok fokozottan érvényesülnek a munkásosztály körében, kiemelten a munkásszállásokon és a bejáró dolgozók között.

— *1972-ben a házikönyvtárak részére vásárolt könyvmennyiség 30 százalékát munkahelyi bizományosoktól szerezték be az emberek. Ezt az országos adat is bizonyítja a munkahelyi, üzemi könyvterjesztés fontosságát a munkásművelődésben betöltött szerepét.*

— Szegeden, a Tömörkény könyvesbolt foglalkozik munkahelyi könyvterjesztéssel. Száznegyven könyvbizományos árulja a legújabb kiadványokat heti két-három alkalommal az üzemekben, gyárakban, elsősorban társadalmi munkában, a könyv iránti szeretetből. Ebédlőkben, klubszobákban, üzemi kultúrtermekben találhatjuk meg a bizományosok polcait, szekrényeit. Hetente kapnak új könyvcsomagot, így a folyamatos áruellátás és az egészséges cserélődés is biztosított. A száznegyven könyvbizományos évi forgalma tízmillió forint. Kiemelkedő a könyvforgalom a Szegedi Ruhagyárban, a kőolajipari vállalatnál, a textilművekben, a Kenderfonó és Szövőipari Vállalatnál, ahol havonta 15—20 ezer forintért vásárolnak könyvet a munkások. Az Olvasó Népért-mozgalom permanens folyamatában fontos feladatnak tekintjük, hogy ne csak szépirodalmi műveket népszerűsítsünk, hanem juttassuk el a munkásokhoz a legfrissebb politikai, ismeretterjesztő és szakkönyveket is. Erősödő tendencia a munkások körében a házikönyvtárak kialakítása, melynek lemérhető jelzése, hogy nemcsak szépirodalmi olvasmányokkal, hanem az általános és szakmai műveltséget bővítő, információkat nyújtó kötetekkel is gyarapítják könyvtáraikat a dolgozók. Éppen ezért igyekszünk figyelembe venni az üzemek, gyárak sajátos szakmai profilját, és a bizományosokhoz érkező igényeket. Ezek a jelenségek mind nagyobb és differenciáltabb feladatok elé állítják a munkahelyi könyvterjesztést, melynek alapvető célja: *eljuttatni a könyvet mindenki kezébe.*

— *Kikkel tudnak együtt dolgozni, hol vannak még kihasználatlan lehetőségek?*

— Legerősebb a kapcsolatunk a szakszervezetekkel. Az SZMT könyvtárával karöltve szervezünk rendezvényeket, akciókat, író-olvasó találkozókat. Ahol nincs üzemi bizományos, ott időszaki vásárlásokat szervezünk, elsősorban jelentős könyvünnepek és -akciók idején. A bizományosokat a Művelt Nép Könyvterjesztő Vállalat kiadványaival, plakátjaival tájékoztatjuk, igyekszünk megalapozni propagandatevékenységüket. Ebben a munkában kiaknázatlan lehetőségnek látom az üzemi újságok fórumait, a hangszórókat és faliújságokat. Sokat lendítene a könyv és az olvasás ügyén, ha a szocialista brigádok kulturális vállalásaiban mélto, megalapozott, körültekintően és folyamatosan napirenden tartott lenne a könyv, az olvasmányélmény, a könyvvásárlás.

A könyv az önművelés legfontosabb eszköze. „*A szocialista közművelődés egyik alapvető feladata az önművelés fontosságának felismertetése, lehetőségeinek bővítése*" — olvashatjuk a közművelődési határozatban. Itt van óriási szerepe a könyvnek és azoknak, akik a könyvet eljuttatják minden munkáshoz, és felvillantják az érdeklődés, az igény mécseseit.

T. L.

Összefogás Pusztaszerért

Segítő szocialista brigádok

Idő kellene, hogy pontosan összeszámoljuk, hányan fogtak eddig pénzbeli térítés nélkül ásót-lapátot és másféle szerszámot az ópusztaszeri emlékpark érdekében. Öt éve jönnek ide diákok nyári munkára, legtöbben környékünk középiskoláiból, egyetemeiről, de sokan érkeznek az ország más vidékéről is, sőt a nemzetközi tábor keretében Európa országaiból, néhányan pedig az óceánon túlról is. Az ő munkájuknak köszönhető a nyolc, egymásra épült templomrom és a hozzá kapcsolódó kolostor alapjainak föltárása. Szerepük föltehetően nem ér véget, hiszen egy másik, izgalmas téma is ásó alá kínálja magát: a nagy templom árnyékában meghúzódó jobbágyfalu, Szer elérhető maradványainak kiásása után várhatóan többet tudunk a honfoglalók kora, és az azt követő évszázadok települési viszonyairól. Az emlékpark tervezői is kíváncsian várják az ásatás újabb szakaszának eredményeit, hiszen a honfoglalás korának rekonstruált házától környékünk jellegzetes paprikás, vagy a makói hagymás házig épülettörténeti folyamatosságot tudnak a látogatók elé állítani.

Az olajosok és Ópusztaszer kapcsolata legalább annyire közismert. Segítettek az ásatásoknál is, de ha bármilyen műszaki problémában adódik, azonnal készen állnak a segítségre. Társadalmi munkában fúrták meg az emlékpark új artézi kútját is — az anyagot a megyei tanács, a fúráshoz szükséges berendezést a vállalat, a munkát pedig a szocialista brigád adta.

Most hallottuk, hogy Győrben is támadtak pártfogói az emlékparknak. Hantos Mihály, a Pusztaszeri Országos Emlékbizottság elnökhelyettese tájékoztatása szerint a győri hőszolgáltató vállalat Ady Endre szocialista brigádja kezdeményezte a kapcsolatot, és csatlakozott hozzájuk a Radnóti Miklós, a József Attila és Zalka Máté nevét viselő, valamint a Hálózati szocialista brigád is. A szocialista brigádok 97 dolgozója és 14 munkabrigád vállalta, hogy szabad szombatokon végzett munkájuk bérét a pusztaszeri emlékpark támogatására ajánlják föl.

H. D.

Takarékossági világnap

A takarékosság gondolata minden korban és társadalomban végigkísérte az emberiséget. Régen a munkanélküliségtől való félelem épp úgy volt a takarékosságnak ösztönzője, mint most a jövőbe vetett hit, a szebb és gazdagabb élet kialakításának lehetősége. A társadalmi fejlődés teremtette meg a takarékpénztárakat, a takarékosság gyakorlásának mai formáit. Korai és szép hagyományai vannak ennek a törekvésnek Magyarországon is. Fáy András százharminc évvel ezelőtt alakította meg a független pesti Hazai Első Takarékpénztárat, a múlt században pedig az ipari munkásság saját erejéből hozta létre a segélyező egyleteket. Tehát a törekvések nem újak, mégis hozzátartoznak mai világunkhoz.

Jelentős kérdésről van szó, a takarékosság népszerűsítése összefügg a társadalmi célkitűzésekkel. És különösen illik erről ma, október 31-én, a takarékossági világnapon szót ejteni.

Figyelembe kell venni, hogy a takarékosság hajlama nem örökölhető, vagy velünk született adottság. Mindenkinek külön-külön kell rájönnie célszerűségére. Nemcsak egyéni, hanem állami érdek is. Persze, azt senki sem akarja, hogy az állampolgárok saját életszínvonaluk rovására takarékoskodjanak. Politikai és gazdaságpolitikai céljaink között első helyen szerepel az életszínvonal rendszeres emelése. A népgazdaság egészséges fejlődése megköveteli, hogy a lakosság vásárlásai ne csökkenjenek. Tehát az emberek ne mondjanak le bizonyos anyagi javakról, hanem úgy növeljék fogyasztásukat, hogy lehetőség legyen a szükséges megtakarításokra is. A takarékosság az ésszerűséggel rokon, s nem a lemondással.

Az utóbbi években a megtakarítás állandóan és jelentősen növekszik. Évről évre bővül a betétkönyvvel rendelkezők száma, és jelentősen megnőtt a könyvekben elhelyezett összeg is. Csongrád megyében a betétállomány hárommilliárd forint, az egy lakosra jutó összeg 6 ezer 500 forint felett van, és ez az országban a legmagasabb. A megyében minden harmadik felnőtt lakosra jut egy betétkönyv. A rendszeres beosztás, takarékosság nagy előnye, hogy lehetővé teszi a beruházásokkal kapcsolatos kiadások hosszabb időszakra való elosztását az életszínvonal átmeneti csökkenése nélkül.

Postás ifjúsági parlament

Szerdán a Posta Vezérigazgatóságon tanácskozott a postás fiatalok országos parlamentje. A mintegy 19 ezer ifjú postást képviselő küldöttek meghallgatták Horn Dezső közlekedés- és postaügyi miniszterhelyettes, posta-vezérigazgató vitaindító előadását az ifjúsági törvény postai végrehajtására hozott intézkedésekről, s a postának a következő tervidőszakra szóló legfontosabb tennivalóiról. Ezután Bíró Bódis József, a Postások Szakszervezetének titkára adott tájékoztatást a szakszervezeti szervek ifjúságpolitikai tevékenységéről.